

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 25.1.2006
KOM(2006) 20 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Išorės veiksmai: Aplinkos ir tausaus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymo teminė programa

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Kontekstas	3
2.1.	Parama aplinkai ir tausiam gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymui už ES ribų .	3
2.2.	ES ir EB politika aplinkos ir tausaus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymo srityje.....	5
2.3.	Įgyta patirtis	6
2.3.1.	Galiojančių priemonių apžvalga	6
2.3.2.	Platesnio tarptautinio konteksto patirtis: vadovavimo, didesnės darnos, koordinuotų ES veiksmų poreikis ir įsipareigojimų įgyvendinimas.....	7
2.4.	Teminės strategijos pagrindimas.....	8
3.	Teminė programa	9
3.1.	Programos taikymo sritis.....	9
3.2.	Programavimo principai.....	10
3.3.	Tikslai.....	11
4.	Prioritetai.....	11
4.1.	Siekti TVT 7 skatinant aplinkos tvarumą.....	11
4.2.	ES iniciatyvų ir tarptautiniu lygiu prisiimtų įsipareigojimų įgyvendinimo skatinimas	12
4.3.	Geresnis ES vykdomas integravimas	14
4.4.	Aplinkos valdymo ir ES vadovavimo stiprinimas	14
4.5.	Tvarios energijos galimybių šalyse partnerėse ir regionuose rėmimas.....	15

Annexes

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Išorės veiksmai: Aplinkos ir tausaus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymo teminė programa

1. ĮVADAS

Siekdama racionalizuoti ir supaprastinti dabartinę Bendrijos išorės veiksmus reglamentuojančią teisinę sistemą, Europos Komisija pasiūlė šešių naujų priemonių sistemą pagal 2007–2013 m. finansines perspektyvas. Trys iš šių priemonių (humanitarinės pagalbos, stabilumo ir makrofinansinės paramos) yra horizontalaus pobūdžio, derinamos prie konkrečių poreikių ir aplinkybių. Kitos trys priemonės (pasirengimo narystei pagalbos, paramos Europos kaimynystės ir partnerystės politikai, taip pat vystymąsi remiančio bendradarbiavimo ir ekonominio bendradarbiavimo) yra skirtos konkrečioms politikos kryptims įgyvendinti ir turi nustatytas geografines taikymo sritis. Ateityje šios priemonės taps Bendrijos išlaidų, skirtų remti išorės bendradarbiavimo programas, įskaitant temines programas, teisiniu pagrindu ir pakeis, *inter alia*, šiuo metu galiojančius teminius reglamentus.

Pagal šiuos pasiūlymus teminės programos teikia didelės pridėtinės vertės ir apima veiklą, papildančią geografines programas, kurios tebėra Bendrijos bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis pagrindas¹.

Komisija išsipareigojo su Europos Parlamentu ir Taryba aptarti kiekvienos teminės programos taikymo sritį, tikslus ir prioritetus, remdamasi abiem institucijoms teikiama oficialiais pranešimais. Per šį procesą bus numatytos politinės gairės vėlesniems programavimo etapams, ypač išorės teminių strateginių dokumentų rengimui pagal pirmiau minėtų priemonių nuostatas.

Aplinkos ir tausaus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymo temine programa siekiama stiprinti apsaugos aspektą plėtros ir kitų išorės politikos sričių atžvilgiu bei skatinti Europos Sąjungos aplinkos ir energijos politikos kryptis užsienyje.

Pasibaigus konsultacijoms į teminę programą buvo įtraukta keletas pilietinės visuomenės pasiūlymų.

2. KONTEKSTAS

2.1. Parama aplinkai ir tausiam gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymui už ES ribų

Per pastaruosius 50 metų pasaulio gyventojų skaičius beveik patrigubėjo. Siekdami patenkinti augančius maisto, švaraus vandens, medienos, tekstilės ir kuro poreikius, žmonės smarkiai paveikė ekosistemą. Žmonijos gerovė ir ekonomikos plėtra gavo daug

¹ Žr. 2005 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Išorės veiksmai vykdant temines programas pagal 2007–2013 m. būsimą finansinę perspektyvą“ [KOM(2005) 324].

„grynojo pelno“, tačiau dėl didėjančių žmonių poreikių du trečdaliai svarbiausių planetos ekosistemos paslaugų nyksta arba yra pereikvojamos, ir, kaip rodo neseniai atliktas Tūkstantmečio ekosistemos vertinimas², tai trukdo siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT).

Paskaičiuota, kad iki 2030 m. pasaulio gyventojų skaičius gali padidėti iki 2 milijardų, o atsižvelgus į ilgalaikį ekonomikos augimą, kuris būtinas siekiant išbristi iš didžiulio skurdo, 2050 m. pasaulio ekonomika gali išaugti keturis kartus³. Svarbu užtikrinti, kad gamtos išteklių būtų naudojami tausiai, kad gamybos ir vartojimo apimtys neviršytų Žemės išgalių tiekti išteklius ar susidoroti su dėl tokio augimo atsirandančiomis atliekomis ir teršalais. Tai bus pagrindinis pasaulio bendruomenės iššūkis, ypač sparčiai augančios ekonomikos ir besivystančioms šalims ir ypatingai energijos srityje, kurioje bendradarbiavimas tarptautiniu mastu yra gyvybiškai svarbus, atsižvelgiant į turimų išteklių eikvojimą ir grėsmę pasaulio energijos tiekimo saugumui.

Aplinkos problemos nepaiso politinių sienų, o dėl globalizacijos didėja būtinybė aplinkos klausimus spręsti tarptautiniu lygiu. Skatinant tvarų vystymąsi Europoje reikia aktyviai dalyvauti visos planetos tvariame vystymesi. ES taip pat remia aplinkos apsaugą ir tausų gamtos išteklių naudojimą kaip dalį savo pastangų stiprinti socialinį globalizacijos aspektą.

ES aktyviai siekia tarptautinio susitarimo dėl įsipareigojimų aplinkosaugos srityje ir aiškiai suvokia būtinybę padėti besivystančioms šalims įgyvendinti iš to susitarimo kylančius įsipareigojimus. Dauguma įsipareigojimų yra išdėstyti Johanesburgo įgyvendinimo plane, priimtame Pasaulio viršūnių susitikime tvaraus vystymosi klausimais (žr. 1 priedą).

Iš tikrųjų, aplinka turi didelės reikšmės skurde gyvenantiems žmonėms. Skurstantieji yra tiesiogiai priklausomi nuo daugelio gamtos išteklių ir ekosistemos procesų, teikiančių jiems pragyvenimo šaltinį, taigi, nuo tausaus tokių išteklių kaip vanduo, energija, dirvožemis, miškai, pelkės, gyvūnijos ir žuvų išteklių, valdymo, ir tampa ypač pažeidžiami, iškilus grėsmei aplinkai. Oro ir vandens tarša ypač veikia miesto gyventojų gyvenimą. Pragyvenimo šaltiniai gali būti kuriami užtikrinant nuolatinę ir tinkamą prieigą prie gamtos išteklių, įskaitant tvarią energiją, ir užkertant kelią aplinkos niokojimui; sveikatą gerinti galima didinant oro ir vandens kokybę, saugiai valdant nuotekas, chemines medžiagas ir atliekas bei kovojant su tarša; pažeidžiamumą galima sumažinti ribojant grėsmę aplinkai, prisitaikant prie klimato kaitos, užtikrinant tvarų energijos tiekimą, saugant biologinę įvairovę, nuo kurios yra priklausomi skurstantys žmonės, ypač tais atvejais, kai susiduriama su sunkumais ir kai sprendžiami su ištekliais susiję konfliktai. Neigiamas klimato kaitos poveikis padidins skurstančiųjų pažeidžiamumą, todėl į jį būtina rimtai atsižvelgti planuojant plėtrą. Pagrindiniai su temine programa susiję uždaviniai yra apibendrinti 2 priede.

² <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

³ 2003 m. pasaulio vystymosi ataskaita: Tvarus vystymasis dinamiškame pasaulyje (Pasaulio bankas).

2.2. ES ir EB politika aplinkos ir tausaus gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymo srityje

Dabar persvarstomos ES tvaraus vystymosi strategijos tikslas – ekonominė gerovė, socialinė lygybė ir sanglauda bei aplinkos apsauga. Strategijoje numatyti pagrindiniai tarptautiniai tikslai, būtent: mažinti skurdą, kovoti su socialine atskirtimi, skatinti sveikatą, išnaudoti globalizaciją tvaraus vystymosi labui, siekti tausių gamybos ir vartojimo apimčių, tausiai valdyti gamtos ir aplinkos išteklius ir stiprinti tvaraus vystymosi valdymą.

Neseniai priimtu Bendru Europos susitarimu dėl vystymosi⁴ (dar vadinamu vystymosi politikos deklaracija arba VPD) ES įpareigojama teikti didesnę ir veiksmingesnę pagalbą. Susitarime numatyta mažinti skurdą, siekiant tvaraus vystymosi ir Tūkstantmečio vystymosi tikslų, kurie yra pagrindiniai ir bendri ES vystymąsi remiančio bendradarbiavimo tikslai. Aplinkos tvarumas yra 7-asis Tūkstantmečio vystymosi tikslas; rūpinimasis aplinka ir tvari energija yra labai svarbūs siekiant daugelio TVT. Parama aplinkai ir tausius gamtos išteklių, taip pat vandens ir energijos, valdymas yra dvi iš devynių pagrindinių Bendrijos vystymąsi remiančio bendradarbiavimo sričių. Pripažįstama, kad besivystančioms šalims reikia ilgalaikio integruoto požiūrio į energijos pasiūlą ir paklausą, pagal kurį atsinaujinančiai energijai ir energijos efektyvumui teks svarbiausias vaidmuo. Bendrame Europos susitarime buvo pabrėžtas poreikis labiau integruoti aplinkos aspektą į EB vystymosi priemones ir padėti besivystančioms šalims integruoti aplinkos aspektą į savo vystymosi strategijas. Pabrėžiama Bendrijos pagalbos svarba skatinant vystymosi politikos ir kitų ES politikos krypčių, įskaitant aplinką, darną.

Susitarime pabrėžiamas ES ryžtas padėti besivystančioms šalims siekti JT konferencijose, įskaitant Johanesburgo Pasaulio viršūnių susitikimo tvaraus vystymosi klausimais, tikslų ir įgyvendinti daugiašalius aplinkos susitarimus (DAS). Ypatingas dėmesys skiriamas uždaviniams, kuriuos vystymąsi remiančiam bendradarbiavimui kelia klimato kaita. Pažymima Bendrijos indėlio į pasaulines iniciatyvas, tokias kaip TVT ir visuotines viešąsias gėrybes, pridėtinė vertė ir pritariama, kad šiose srityse turėtų būti dirbama atskirai svarstant kiekvieną konkretų atvejį. Susitarimo metu priimti svarbūs įsipareigojimai taip pat atsispindi ir kituose neseniai priimtuose svarbiuose politikos dokumentuose, įskaitant Pažangos skatinimo strategiją siekiant TVT.

2002 m. Pasaulio viršūnių susitikime tvaraus vystymosi klausimais (PVSTVK) ES paskelbė svarbias iniciatyvas, įskaitant ES vandens iniciatyvą (EUWI), ES energijos iniciatyvą (EUEI) COOPENER⁵, kuri yra EB programos „Pažangi energetika Europai“⁶ išorės aspektas, Johanesburgo atsinaujinančios energijos koaliciją ir veiksmų planą dėl miškų įstatymo taikymo, valdymo ir prekybos (FLEGT). Šiomis iniciatyvomis buvo remiamas ES koordinavimas, skatinamas politinis dialogas su besivystančiomis ir sparčiai augančios ekonomikos šalimis, pilietine visuomene bei privačiu sektoriumi ir prisidedama prie daugelio programų ir veiksmų.

⁴ 2005 m. lapkričio 22 d. priimta bendra deklaracija, kuriai pritarė Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

⁵ Sprendimas Nr. 1230/2003/EB.

⁶ 2002 m. liepos 17 d. KOM(2002) 408.

Aplinkos politika Bendrijos lygiu yra numatyta Šeštojoje aplinkos veiksmų programoje⁷. Joje nustatyti keturi prioritetai: spręsti klimato kaitos keliamas problemas, saugoti gamtą ir biologinę įvairovę, gerinti sveikatos ir gyvenimo kokybę ir skatinti tausų gamtos išteklių naudojimą bei atliekų tvarkymą. Programoje pabrėžiama keletas strateginių požiūrių, įskaitant aplinkos politikos integravimą į visas kitas Bendrijos politikos kryptis ir suinteresuotųjų šalių įtraukimą į sprendimų priėmimą. Šis požiūris padėjo ES tapti tarptautine lydere, stiprinant pasaulinį aplinkos valdymą, siekiant daugiašalių aplinkos susitarimų, kuriant mažiau oficialius tarptautinius procesus ir darant spaudimą dėl prekybos, išorės santykių ir aplinkos politikos abipusės paramos visame pasaulyje.

Europos Sąjungos energijos politika yra pagrįsta trimis pagrindiniais tikslais, kuriais siekiama tvaraus vystymosi, t. y. didinti konkurenciją energijos rinkose, siūlyti vartotojams konkurencingas energijos kainas, užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir iki patenkinamo lygio sumažinti energijos sistemos poveikį aplinkai. Šiems tikslams pasiekti reikia: 1) stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą su ES šalimis partnerėmis ir regionais, kovojant su klimato kaita ir užtikrinant energijos tiekimo saugumą; 2) integruoti energijos aspektus į vystymąsi ir dėti pastangas mažinti skurdą; 3) stiprinti politikos koordinavimą ir darną bei remti sprendimų priėmimo pajėgumų kūrimą energijos sektoriuje.

2004 m. įvykusi ES plėtra ir numatomi plėtros etapai, įskaitant Bulgarijos ir Rumunijos įstojimą, jau turėjo poveikio, o ateityje ir dar labiau paveiks ES aplinkos politiką bei santykius su kaimyninėmis šalimis energijos srityje. Pagal Europos kaimynystės politiką (EKP) bendradarbiavimas aplinkos ir energijos srityse įgauna didesnės svarbos, atsižvelgiant į mūsų bendrai naudojamus išteklius ir ekosistemą. ES skatina visas Europos Sąjungos kaimynes prisiimti visą atsakomybę siekiant gerinti aplinką ir prisidėti prie tarptautinių aplinkos tikslų siekimo.

Kad būtų pasiekti šios teminės programos tikslai, ji bus paremta geromis mokslinėmis žiniomis, bus stiprinami naujų žinių taikymo pajėgumai bei skatinamos naujovės ir įtraukiami šalių partnerių, ypač besivystančių šalių, mokslininkai ir institucijos. Vėlesnės ES pamatinės mokslinių tyrimų programos, ypač Tarptautinė bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje programa (INCO), padėjo sukurti šį pagrindą

2.3. Įgyta patirtis

2.3.1. Galiojančių priemonių apžvalga

Šiuo metu EB įvairiais būdais finansuoja programas, susijusias su tropiniais miškais, aplinka, tarptautiniais aplinkos procesais ir energija.

Pagal biudžeto eilutę, skirtą tropiniams miškams ir aplinkai besivystančiose šalyse, 2000–2006 m. laikotarpiu buvo skirta 249 mln. EUR tausiam miškų valdymui remti ir 93 mln. EUR aplinkos apsaugai. Lėšos buvo skiriamos naujoviškiems ir strateginiams bandomiesiems projektams.

Po neseniai atlikto biudžeto eilutės vertinimo paaiškėjo, kad ankstesnių projektų patirtis turėtų prisidėti prie nacionalinio politikos dialogo kūrimo, ja būtų galima remtis

⁷ Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1600/2002/EB.

programuojant EB paramą tam tikroms šalims ir regionams. Pabrėžta, kad reikia dėti dar daugiau pastangų, siekiant, kad parama būtų geriau įsisavinama. Vertinime buvo pažymėta, kad reikia kurti ilgalaikį politikos dialogą su vyriausybėmis, siekiant užtikrinti, kad aplinka ir miškai būtų visiškai integruoti į SMSP ir ŠSD⁸. Taip pat buvo pabrėžta būtinybė lanksčiai finansuoti išskylančius prioritetus ir ES politikos iniciatyvas, pvz., ES veiksmų planą dėl klimato kaitos ir vystymosi ir ES veiksmų planą dėl miškų įstatymo taikymo, valdymo ir prekybos (FLEGT).

Papildomi 53 mln. EUR 2000–2006 m. laikotarpiu yra skiriami LIFE trečiųjų šalių programai, kuria siekiama sukurti pajėgumus ir administracines struktūras bei remti aplinkos politikos bei veiksmų programas trečiojoje šalyse, kurios ribojasi su Viduržemio jūra ir Baltijos jūra.

Keturių metų trukmės (2003–2006 m.) „Pažangi energetika Europai“ programa turi išorės komponentą „COOPENER“, kuris buvo sukurtas kaip ES energijos iniciatyvos dalis. Ši iniciatyva skirta užtikrinti reguliavimo politiką, planavimą ir institucinę aplinką, siekiant tiekti energiją pagal TVT. Atlikus programos *ex ante* vertinimą⁹, išryškėjo regionų bendradarbiavimo ir daugiadisciplinių projektų komandų vaidmuo, kuri dar labiau sustiprins COOPENER finansuojami projektai, bei buvo pažymėta, kad pastaraisiais metais nebuvo tinkamai atsižvelgiama į energijos svarbą vystymuisi ir skurdo mažinimui.

2.3.2. *Platesnio tarptautinio konteksto patirtis: vadovavimo, didesnės darnos, koordinuotų ES veiksmų poreikis ir įsipareigojimų įgyvendinimas*

Daugiašaliams aplinkos susitarimams ir kitiems tarptautiniams aplinkos procesams, *inter alia*, pagal tarptautinės aplinkos biudžeto eilutę kasmet skiriama 8 mln. EUR. Kartu su daug didesne valstybių narių parama EB finansavo daugiau nei 50 % pagrindinių išlaidų ir nemažą dalį Konvencijose numatytos veiklos išlaidų. Taigi, ES finansavimas yra labai svarbus, kuriant tarptautinę aplinkos struktūrą, kuri jau beveik parengta, tačiau dar reikės toliau remti valdymo struktūras ir pasaulinį aplinkos vertinimą.

Dabar didžiausias dėmesys skiriamas įgyvendinimui, kuriam bus reikalingi visai kitokio masto ištekliai. ES ir toliau teks svarbus vaidmuo daugiašaliame kontekste.

Nors mažiau turtingos šalys gali būti ypač pasiryžusios įgyvendinti tarptautiniu lygiu sutartus tikslus, struktūrinės kliūtys, rinkos trikdžiai ir išteklių bei pajėgumų suvaržymai dažnai trukdo įgyvendinti tuos tikslus nacionaliniu lygiu. Net ir tuo atveju, jei siekiant TVT aplinkos tikslai yra integruojami į nacionalines strategijas, tie tikslai neįgauna tokios svarbos, kuri užtikrintų nors nedideles investicijas, atsižvelgiant į brangiai kainuojantį aplinkos niokojimą. Be to, aplinkos apsaugos nauda yra ilgalaikė, todėl ją sunku suderinti su trumpalaikiais planavimo tikslais, sąlygojamais skurdo.

Siekdama sustiprinti savo pirmavimą tarptautiniu lygiu ir skatinti įgyvendinimą, Europos Sąjunga turės nuspręsti, kaip iš biudžeto, skirto vis didėjančiai Europos paramai, skirti didesnį finansavimą aplinkos apsaugai ir tausiam išteklių, įskaitant energiją, valdymui.

⁸ Skurdo mažinimo strategijos dokumentai ir EB šalių strategijų dokumentai.

⁹ „2004 m. rugsėjo mėn. atliktas atnaujintos daugiamečių Bendrijos programos energijos srityje (2007–2013) *ex ante* vertinimas“.

Paramą galėtų skirti ir pačios valstybės narės, tačiau patirtis rodo, kad EB yra labai tinkamas kanalas. ES jau seniai įrodė sugebanti veiksmingai derėtis dėl ambicingų aplinkos ir tausaus išteklių valdymo tikslų tarptautiniuose procesuose. Tačiau koordinavimas, skirtas skatinti įgyvendinimą šalyse partnerėse, nebuvo toks sėkmingas. Valstybės narės ir Komisija nesidalino patirtimi, veiksminga ES parama nebuvo pastebima. Išskyla didesnio ES koordinavimo būtinybę, o tai palengvintų EB finansinis dalyvavimas.

Tai nereiškia, kad EB yra vienintelis bendras kanalas. Pasaulinė aplinkos priemonė buvęs sukurta kaip konkreti bendra iniciatyva, skirta padėti besivystančioms šalims padengti didėjančias sąnaudas, patiriamas įgyvendinant pasaulinius tikslus. Tačiau paskutiniųjų derybų dėl papildomos paramos skyrimo metu paaiškėjo, kad ES valstybės narės pasiryžusios nuveikti daugiau nei kai kurie kiti paramos teikėjai. Be to, Pasaulinės aplinkos priemonė yra gana ribota ir neapima visų svarbių klausimų.

Skubiai reikia naujoviškų ir lanksčių finansavimo mechanizmų, ypač skirtų skatinti aplinkai nekenksmingų technologijų perkėlimą. Pavyzdžiui, naudojantis viešaisiais ištekliais ir remiantis oficialios vystymosi pagalbos gavėjais siekti pritraukti didesnių lėšų iš privataus sektoriaus, plėtros bankų ir finansų institucijų per valstybines ir privačias partnerystes (VPP). Nesena ES energijos iniciatyvos, COOPENER ir Johanesburgo atsinaujinančios energijos koalicijos patirtis rodo, kad ES gali suteikti vertingos paramos besivystančioms šalims ir regionams bei sparčiai augančios ekonomikos šalims, sukurdamą lanksčias finansinės paramos priemones, papildančias metodus, kuriuos pastaraisiais metais naudojo kiti paramos teikėjai. Tai pasirodė esant veiksminga stiprinant energijos integravimą į vystymosi politiką ir strategijas bei siekiant didesnės darnos.

2.4. Teminės strategijos pagrindimas

Šalių ir regionų programos yra pagrindinės bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemonės, todėl didžiausia paramos aplinkai bei tausiam gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymui dalis turėtų būti teikiama tomis programomis. Tai ypač pasiteisina tais atvejais, kai problemos yra vietos ar regioninio pobūdžio.

Vis dėlto, teminė strategija yra pagrindinė priemonė siekti labiau suderinto, nuoseklaus ir veiksmingo ES požiūrio, suteikianti daug galimybių papildyti ir pridėti vertės geografinėms priemonėms šiais būdais:

- Orientuojantis į problemas, kurios yra aiškiai apibrėžti pasauliniai prioritetai, ir į galimybę skatinti visuotines viešąsias gėrybes bei kovoti su visuotinėmis viešosiomis blygybėmis, kurias sunku įveikti geografinėse programose. Tam reikalinga aiški politinė perspektyva, ypač remiant prioritetinę veiklą.
- Teikiant veiksmingas suderintas priemones, kuriomis siekiama skatinti ES politikos prioritetus, didinant ES vaidmenį tarptautinėse organizacijose, aplinkos ir energijos iniciatyvose, procesuose bei partnerystėse, ir teikti operatyvinę paramą daugiašaliams aplinkos susitarimams ir kitoms organizacijoms.
- Įtraukiant visas šalis partneres, išskyrus narystei besirengiančias šalis ir galimas šalis kandidates, tokiu būdu finansuojant tarpvalstybines, regionines, tarpregionines,

subregionines ir pasaulines iniciatyvas bei remiant politikos dialogą regioniniu, tarpregioniniu ir pasauliniu lygiu.

- Kuriant lankstų programavimo ciklą, suteikiantį galimybę prisitaikyti ir pritaikyti metodus, kurie skiriasi nuo metodų, paprastai naudojamų geografinėse priemonėse. Tam reikia lankstumo renkantis įgyvendinimo partnerius, kuriant partnerystes su bendruomeninėmis organizacijomis, mokslinių tyrimų organizacijomis, pilietine visuomene, privačiu sektoriumi ir tarptautinėmis institucijomis bei organizacijomis.
- Stiprinant aplinkos ir energijos integravimą į vystymosi politiką ir (arba) strategijas bei planavimą. Tam reikia ieškoti potencialių naujoviškų veiksmų sudėtingiems uždaviniams spręsti, taip pradėdant integruoti šias veiklas į geografines priemones.

Galiausiai, teminė strategija taip pat yra reikalinga tais atvejais, kai tikslų neįmanoma pasiekti pagal šalių ir regionines programas, pavyzdžiui, pokonfliktinėse teritorijose.

Teminė strategija turėtų paskatinti imtis veiksmų šalyse partnerėse ir regionuose, kurie papildytų pagal geografines priemones finansuojamus veiksmus ir būtų su jais suderinti. **Todėl nepaprastai svarbu, kad programuojant šalių ir regionų strategijas nebūtų ignoruojami aplinkos, gamtos išteklių ir energijos klausimai dėl to, kad jie yra įtraukti į teminę programą.** Skatinant ilgalaikį ES paramos ekonominį gyvybingumą ir aplinkos tvarumą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas būtinybei į geografines programas integruoti klimato kaitos pasekmių sušvelninimą ir prisitaikymą prie jų bei tvarios energijos galimybes.

3. TEMINĖ PROGRAMA

3.1. Programos taikymo sritis

Didelė dalis lėšų, kurias galima gauti pagal vystymąsi remiančio bendradarbiavimo ir ekonominio bendradarbiavimo finansavimo priemonę (DCECI), pirmiausia bus skiriama vystymuisi, o siūlomomis naujomis išorės politikos priemonėmis bus siekiama skatinti kitas ES politikos kryptis užsienyje. Ši teminė programa bus finansuojama pagal DCECI ir EKPP.

Pagal programą bus finansuojamos priemonės, kuriomis remiamas aplinkos aspektas išorės politikoje, ypač vystymosi politikoje, ir skatinama ES aplinkos ir tvarios energijos politika užsienyje. Programa apims visus geografinius regionus, išskyrus narystei besirengiančias šalis ir galimas šalis kandidates. Plėtojant politinį dialogą ir kuriant koalicijas daugiausia dėmesio bus skiriama pasauliniams veiksams ir priemonėms besivystančiose šalyse, kuriuos papildys veiksmai sparčiai augančios ekonomikos šalyse ir, nedidele apimtimi, – pramoninėse šalyse.

Pagal teminę programą taip pat bus remiamas centrinis politinis dialogas, koordinavimas, analizė ir konsultacijos dėl vykdymų ir naujų ES politikos iniciatyvų, įskaitant ES vandens iniciatyvą, ES energijos iniciatyvą, JAEK ir FLEGT.

Bus svarstoma galimybė įtraukti teminę programą į pasaulines iniciatyvas ir atsižvelgiama į lėšas, susijusias su visuotinėmis viešosiomis gėrybėmis.

Periodinės įmokos dengiant daugiašalių aplinkos susitarimų, kurių šalimi yra EB, pagrindines išlaidas bus finansuojamos ne pagal teminę programą, o pagal atskirą biudžeto eilutę „Išorės santykiai“ antraštinėje dalyje.

3.2. Programavimo principai

Teminės programos priemonės bus pagrįstos šiais pagrindiniais principais:

- **Subsidiarumu ir papildomumu**, atsižvelgiant į geografines programas, kaip paaiškinta anksčiau pateiktame teminės programos pagrindime. Koordinavimas ir bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir jų paramos teikėjais bus labai svarbus.
- **Nuoseklumu** vidaus ir išorės lygiu, laikantis Paryžiaus deklaracijos dėl pagalbos veiksmingumo.
- **Partneryste**, bendradarbiaujant su įvairiomis tarpvyriausybinėmis, valstybinėmis ir nevalstybinėmis organizacijomis pasauliniu, regionų, nacionaliniu ar vietos lygiu.
- **Konsultacijomis**, įskaitant pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus įtraukimą į daugiametį programavimą, ir dialogo dėl naujų vystymosi krypčių kūrimą.
- **Naujovėmis ir jų sklaida**, remiant naujoviškas politikos kryptis, strategijas ir metodus bei tinkamus būdus juos skleisti ir diegti.
- Bus atsižvelgiama į **bendras problemas**. Moteris, vaikus ir vietines tautas ypač smarkiai veikia aplinkos niokojimas, netausus gamtos išteklių naudojimas ir tvarių bei pigių energijos paslaugų trūkumas. Demokratija ir pagarba žmogaus teisėms bei lygios vyrų ir moterų galimybės prisideda prie veiksmingos paramos aplinkai, o geras valdymas yra būtina sąlyga, siekiant pusiausvyros tarp tvaraus vystymosi „ramsčių“.
- **Konfliktų prevencija ir sprendimas**. Gamtos išteklių, įskaitant energijos išteklius, yra vis didėjantis regioninių konfliktų šaltinis, keliantis grėsmę socialiniam bei aplinkos stabilumui. Be kitokio pobūdžio poveikio, šie konfliktai taip pat gali turėti pasaulinį poveikį, kadangi jie veikia pasaulio energijos tiekimą. Valdant gamtos išteklius reikia atsižvelgti į tai, kad pajamos, gaunamos iš šių išteklių, nesukeltų ar neatnaujintų konflikto, bet skatintų tvarų vystymąsi. Konkreti parama skaidrumo iniciatyvoms gavybos pramonės srityje padės stebėti socialines pasekmes ir poveikį aplinkai. Sąmoningas pasirengimas nelaimėms taip pat gali sėkmingai prisidėti prie aplinkos saugojimo ir padėti išvengti neigiamo poveikio energijos tiekimo saugumui.

Programa bus įgyvendinta pagal 2000 m. išorės pagalbos valdymo reformą, kuri, *inter alia*, numato prireikus dalį atsakomybės už valdymą perduoti delegacijoms.

Dėl keturių metų trukmės (2007–2010 m.) ir vėlesnės trejų metų (2011–2013 m.) teminės strategijos dokumentų (programavimo dokumentų) Komisija priims sprendimą pagal komitologijos procedūrą.

Remdamasi šiuo daugiamečiu programavimu Komisija parengs metinius darbo planus, kuriuose bus numatyti remtini prioritetai, konkretūs tikslai, tikėtini rezultatai ir orientacinės sumos.

Kalbant apie vidurio laikotarpio persvarstymą, bus atliktas veiksnių per pirmąjį trejų metų laikotarpį (2007–2009 m.) įvertinimas, rengiantis antram teminiam strateginiam dokumentui (2011–2013 m.). Ataskaitos bus perduodamos valstybėms narėms bei Europos Parlamentui ir po to aptariamos.

3.3. Tikslai

Programos tikslai:

- padėti besivystančioms šalims siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų ir ypač daryti pažangą siekiant TVT 7 dėl aplinkos tvarumo, teikti priemones ir geros praktikos pavyzdžių bei naujoviškų metodų;
- skatinti aplinkos integravimą ir tausų gamtos išteklių, įskaitant energiją, valdymą visoje EB išorės pagalboje;
- skatinti visų ES ir šalių partnerių politikos kryptių, veikiančių pasaulinę aplinką ir pasaulinį energijos tiekimo saugumą, nuoseklumą;
- padėti Europos bendrijai vykdyti tarptautinius savo įsipareigojimus pagal daugiašalius aplinkos susitarimus ir kitus procesus, ypač atsižvelgiant į pagalbą besivystančioms šalims;
- skatinti tarptautinį aplinkos valdymą ir ES aplinkos bei energijos politiką užsienyje;
- remti tvarios energijos galimybes šalyse partnerėse ir regionuose.

4. PRIORITETAI

Pagal teminę programą parama bus skiriama pagal šią bendrą antraštę:

4.1. Siekti TVT 7 skatinant aplinkos tvarumą

Spręstinios problemos yra šios:

- **Aplinkos integravimo gebėjimų stiprinimas besivystančiose šalyse**, įskaitant gebėjimus integruoti aplinką į regionų ir nacionalines vystymosi strategijas ir tobulinti aplinkos politikos analizę; gebėjimus pradėti įgyvendinti įsipareigojimus, prisiimtus pagal pasaulines ar regionų aplinkos konvencijas, iniciatyvas ir procesus; ir gebėjimus stiprinti gamtos išteklių, įskaitant energiją, mokslinius tyrimus ir valdymą.
- **Parama pilietinės visuomenės dalyviams ir konsultacijų programoms**, vaidinantiems svarbų vaidmenį politikos programavime, ir veiksams, skatinantiems aplinkos apsaugą bei tausų išteklių, įskaitant energiją, naudojimą.
- **Aplinkos stebėseną ir vertinimą**, siekiant tobulinti duomenų ir rodiklių kokybę ir tokiu būdu didinti informuotumą bei skatinti informacijos sklaidą pagrįstą sprendimų priėmimą.

- **Naujoviškų metodų vystymas**, pavyzdžiui, aplinkos paslaugų apmokestinimas, aplinkos fiskalinė reforma, valstybinės ir privačios partnerystės, naujoviškos į rinką orientuotos politikos priemonės, mokslu pagrįsti politikos metodai, žalos aplinkai nedarančių technologijų ir technologijų perkėlimo į besivystančias šalis mechanizmų skatinimas.
- **Naudojimasis ES patirtimi.** Partnerystės ir kitos struktūros, skirtos skleisti ES metodus, galėtų būti naudojamos siekiant dalintis patirtimi ir užmegzti tvirtus ryšius su pagrindinėmis šalimis.

4.2. ES iniciatyvų ir tarptautiniu lygiu priimtų įsipareigojimų įgyvendinimo skatinimas

ES skatina teikti išorės pagalbą, už kurią turėtų būti atsakinga pati šalis ir kuri turėtų būti teikiama pagal šalį. Tačiau dėl tam tikrų struktūrinių priežasčių mūsų partneriai tvaraus vystymosi aplinkos aspektui skiria mažiau dėmesio, o tai veikia ilgalaikį vystymosi galimybių gyvybingumą. Pagal teminę programą skiriama parama turėtų skatinti ir stiprinti veiksmingą aplinkos aspektų integravimą nustatant nacionalinius prioritetus. Kalbant apie aplinkos visuotines viešąsias gėrybes, pasirinkti metodai, kuriais siekiama gilinti aplinkos aspektą tvaraus vystymosi srityje ir veiksmingiau įgyvendinti tarptautiniu lygiu priimtus įsipareigojimus, turi poveikį visoms šalims. Parama pagal teminę programą gali būti skiriama šioms temoms:

- **ES tvaraus vystymosi iniciatyvos.** Teminė programa papildys geografinę paramą ir sustiprins vykdomas ES iniciatyvas, ypač supaprastindama politinį dialogą, koordinavimo, analizės ir konsultacijų procesus. Dabartinės iniciatyvos, ypač ES vandens iniciatyva, ES energijos iniciatyva, JAEK ir FLEGT, ir galimi veiksmai dėl išskylančių politikos prioritetų yra bendradarbiavimo tarp ES ir šalių partnerių, įskaitant vyriausybes, privatų sektorių ir pilietinę visuomenę, pagrindas. Jos taip pat suteikia galimybę privačiam sektoriui gauti naudos iš naujoviškų metodų, kuriems vystyti jie skyrė paramą.
- **Klimato kaita.** ES veiksmų plano dėl klimato kaitos bendradarbiaujant plėtros klausimais¹⁰, ypač integravimo veiksmų, susijusių su keturiais veiksmų plano strateginiais tikslais, įgyvendinimas. Taip pat parama bus skiriama siekiant įgyvendinti strategiją kaip užkirsti kelią pasaulio klimato kaitai¹¹, ypač stiprinant gebėjimus ir didinant informuotumą apie sušvelninimo ir prisitaikymo galimybes bei poreikius pagrindiniuose ekonominiuose sektoriuose, remiant besivystančių šalių pastangas sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir skatinti investicijas į švarias technologijas bei parengti prisitaikymo planus.
- **Biologinė įvairovė.** Parama 2010 tikslui smarkiai sumažinti biologinės įvairovės nykimą, ypač didelės biologinės įvairovės vietovėse. Priemonės remsis ES biologinės įvairovės veiksmų planu ekonominiam ir vystymąsi remiančiam bendradarbiavimui, įskaitant atitinkamų agentūrų, susijusių su biologinės įvairovės apsauga ir tvariu

¹⁰ 2004 m. lapkričio 22 d. Tarybos priimtas veiksmų planas, remiantis ES klimato kaitos strategiją bendradarbiaujant plėtros klausimais 1 (veiksmų planas 2004–2008 m.).

¹¹ 2005 m. vasario 9 d. Komisijos komunikatas „Kaip užkirsti kelią pasaulio klimato kaitai“ – KOM(2005) 35.

naudojimu, įskaitant žemės ūkio biologinę įvairovę, gebėjimų stiprinimu. Dėmesys taip pat bus skiriamas biologinės saugos gebėjimų stiprinimui.

- **Dykumėjimas.** Prioritetiniai veiksmai, nustatyti pagal JT kovos su dykumėjimu konvenciją, pavyzdžiui, priemonių, skirtų padėti integruoti Konvencijos tikslus į vystymosi iniciatyvas, teikimas.
- **Mišakai.** Pagal programą bus remiamos intervencijos, skatinančios didesnę miškų įtraukimą į tvarų vystymąsi, pavyzdžiui, miškų išteklių ir saugomų teritorijų bendruomeninį valdymą, ir visą sektorių apimančios politikos reformos procesus, įskaitant nacionalinių miškų programų procesus. Bus skatinami naujoviški metodai, susiejantys miškus su klimato kaita, konfliktų prevencija ir sveikata.
- **Nelegali miško ruoša ir miškų valdymas.** Prastas valdymas, korupcija ir nelegali miško ruoša yra pagrindinės kliūtys siekiant tausaus ir teisingo miškų valdymo, taip pat trukdančios visuomenei bei ateities kartoms gauti naudą iš miško gėrybių ir paslaugų. Todėl EB užsibrėžė tobulinti miškų sektoriaus valdymą ir kovoti su nelegalia miško ruoša per FLEGT.
- **Žuvininkystė ir jūrų ištekliai.** Pagal programą dėmesys bus sutelkiamas į žuvininkystės ir jūrų valdymo stiprinimą, ypač tarpvalstybinius klausimus ir aplinkos priemones, stiprinančias tausų žuvininkystės ir jūrų išteklių naudojimą bei koralinių rifų apsaugą ir pajūrio zonos valdymą.
- **Aplinkos standartų laikymasis (gaminiamis ir gamybos procesams).** Besivystančių šalių gamintojai privalo laikytis vis griežtesnių standartų, įskaitant tausumo kriterijus, taikomus išsivysčiusių šalių eksporto rinkoms. *Eco* ženklavimas ir privačios sertifikavimo sistemos, atitinkančios tarptautiniu mastu priimtus standartus, vaidina vis svarbesnę vaidmenį išsivysčiusių šalių eksporto rinkose. Besivystančių šalių gamintojai galėtų gauti paramą, kuri padėtų jiems laikytis šių naujų reikalavimų.
- **Patikimas cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymas.** Šiai vystymąsi remiančio bendradarbiavimo sričiai skiriama labai mažai dėmesio, todėl rengiamos naujos iniciatyvos, kuriomis bus siekiama didinti šios srities svarbą: Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų strateginis planas, Roterdamo ir Stokholmo konvencijos dėl cheminių medžiagų ir būsimo strateginis požiūris į tarptautinį cheminių medžiagų valdymą.
- **Oro tarša.** Tai kelia didelį pavojų sveikatai dideliuose besivystančių šalių miestuose. ES gali pasiūlyti savo patirtį, siekdama padėti geriau suvokti problemą ir tobulinti tarpvalstybinės oro taršos reglamentavimą.
- **Tausi gamyba ir vartojimas.** Sparčiai augančios ekonomikos šalys gali tikėtis ypač didelės naudos iš ES politikos metodų patirties ir įvairių priemonių naudojimo, pavyzdžiui teisės aktų ir ekonominių priemonių, skirtų užtikrinti, kad greitas augimas nesukeltų neigiamo poveikio aplinkai ir energijos tiekimo saugumui.

4.3. Geresnis ES vykdomas integravimas

- **Naujos pagalbos teikimo formos skurdo ir aplinkos srityje.** Perėjimas prie biudžetinės paramos ir pagalbos derinimo reiškia, kad reikia naujų požiūrių, norint integruoti poveikio aplinkai aspektą į politikos kūrimo procesą. Bus reikalingos konkrečios priemonės spręsti su aplinka susijusią skurdo problemą, tobulinti pagalbos koordinavimą ir pradėti plataus masto strateginius poveikio aplinkai vertinimus.
- **ES patirties stiprinimas ir darnos skatinimas.** Pagal VPD (vystymosi politikos deklaracija) Komisija raginama didinti analitinius pajėgumus įvairiose vystymosi srityse ir stengtis būti naudinga Europos Sąjungai, laikantis Paryžiaus deklaracijos dėl pagalbos veiksmingumo. Geresni gebėjimai taip pat galėtų padėti siekti ES politikos krypčių, darančių įtaką pasaulinei aplinkai ar partnerių šalių aplinkai, darnos.
- **Integracija ir dekoncentracija.** Viena iš Delegacijų pagalbos valdymo užduočių – užtikrinti specialistų pagalbą, kur ji yra reikalinga, o tai suteikia didesnės svarbos bendradarbiavimui su valstybėmis narėmis. Teminė programa galėtų padėti toliau stiprinti reikalingą patirtį aplinkos ir energijos sektoriuose.

4.4. Aplinkos valdymo ir ES vadovavimo stiprinimas

ES yra gyvybiškai svarbus tvirtas tarptautinis aplinkos valdymas. Geresnis valdymas turėtų padėti visoms vyriausybėms suvokti bei spręsti problemas ir teikti didesnę pirmenybę tausumui. Dėl to būtinas:

- **Darnos tarp aplinkos ir kitų tarptautinio tvaraus vystymosi valdymo „ramsčių“ skatinimas.** ES didelę pirmenybę teikia darnesniai aplinkos veiklos instituciniam pagrindui JT sistemoje. Transformuojant JTAP į JT Aplinkos organizaciją būtų sukurtos galimybės veiksmingiau skatinti politikos darną pasauliniu lygiu.
- **Pagalba regionų ir tarptautinei aplinkos stebėsenai ir vertinimui.** Būtina parama siekiant aktyvaus mokslininkų ir ekspertų iš neturtingesnių šalių dalyvavimo ir rezultatų sklaidos sprendimus priimančioms asmenims. Tam reikia tarptautiniu lygiu bendradarbiauti ekonominio aplinkos modeliavimo srityje, stiprinti aplinkos politikos analizės gebėjimus ir erdviniais duomenimis pagrįstą stebėseną bei *in situ* informacinių technologijų sistemas.
- **Papildomos pagalbos teikimas DAS sekretoriatams,** siekiant stiprinti tarptautinį aplinkos valdymą ir ES, kaip lyderės, vaidmenį. Ši parama padėtų Sekretoriatams atlikti papildomų tyrimų ir tokiu būdu spartinti jų darbą ir tobulinti darną bei skatinti Sekretoriatams ir JTAP glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje ir su JT vystymosi agentūromis bei TFI (tarptautinėmis finansų institucijomis). Būtina remti besivystančių šalių dalyvavimą DAS posėdžiuose.
- **Veiksmingo DAS laikymosi ir vykdymo priemonių skatinimas,** įskaitant paramą stebėsenos ir strateginėms grupėms. Suprantama, kad besivystančios šalys pageidauja paramos gebėjimams kurti, o ne bausminių priemonių, kuriomis siekiama tobulinti DAS laikymąsi.

- **Tarptautinių aplinkos ir energijos organizacijų bei procesų rėmimas**, įskaitant JTAP ir JT tvaraus vystymosi komisiją, JT miškų forumą, strateginį požiūrį į tarptautinį cheminių medžiagų valdymą, tausaus gamtos išteklių naudojimo tarptautinę komisiją, EBPO, diskusijas dėl ilgalaikių bendradarbiavimo veiksmų, siekiant spręsti su klimato kaita, prekyba ir aplinkos procesais susijusias problemas, ir partnerystės iniciatyvas.
- **Pilietinės visuomenės ir aplinkos bei energijos mokslinių institutų rėmimas**. Tarptautinėms ir regionų pilietinės visuomenės grupėms ir aplinkos politikos moksliniams centrams tenka svarbios pareigos per nacionalinius partnerius tarptautiniu lygiu skatinti ir kurti vietinius gebėjimus besivystančiose ir kaimyninėse šalyse.
- **Tarptautinių derybų veiksmingumo didinimas**. Derybinių gebėjimų kūrimas besivystančiose šalyse ir ES įtakos didinimas dalyvaujant dialoge su partneriais atneštų didelės naudos.

4.5. Tvarios energijos galimybių šalyse partnerėse ir regionuose rėmimas

Būtinai suderintas požiūris, kuris būtų pagrįstas ankstesniais COOPENER veiksmais, pagrindinėmis ES energijos iniciatyvos funkcijomis ir ES remiama Johanesburgo atsinaujinančios energijos koalicija. Pagrindiniai tikslai turėtų būti susiję su institucine parama, skirta tobulinti galimybę naudotis tvarios energijos paslaugomis, siekiant sumažinti skurdą besivystančiose šalyse ir regionuose bei remti sparčiai augančios ekonomikos šalių veiksmus tobulinti pasaulinės energijos tiekimo saugumą ir pasaulinės aplinkos apsaugą. Pagal teminę programą pirmiausia turėtų būti remiamos šios temos:

- **Tvarios energijos integravimas** į vystymosi planus ir strategijas (ypač skurdo mažinimo strategijas) regionų, nacionaliniu ir vietos lygiu.
- **Institucinės paramos ir techninės pagalbos plėtra**, taip pat politikos formavimo, reguliavimo ir energijos planavimo gebėjimų stiprinimas, įskaitant paramą partnerystės iniciatyvoms, ES siekiant pasidalinti turima patirtimi bei kurti ryšius su svarbiausiomis šalimis, ir gerai suplanuoti viešieji pirkimai.
- **Palankaus teisinio ir politinio pagrindo kūrimas**, siekiant pritraukti naujų verslo įmonių ir investuotojų į atsinaujinančios energijos sritį bei veiksmingą energijos gamybą ir naudojimą, bei padėti diegti technologijas šiose srityse.
- **Energijos, kaip priemonės kurti pajamų šaltinį skurstantiesiems, skatinimas**, kitų galutinių energijos vartotojų pajamų kūrimas ir apsauga, siekiant suteikti privačiam sektoriui itin daug žmogiškųjų išteklių, naujausių žinių ir patirties, ypač energijos paslaugų ir tikslinio galutinio naudojimo sektoriuose.
- **Naujoviškų finansavimo metodų skatinimas**, įskaitant valstybines ir (arba) privačias tvarios energijos partnerystes ir mechanizmus, siekiant perkelti ir diegti technologijas.
- Vyriausybių, nevyriausybinių organizacijų ir privataus sektoriaus **regionų bendradarbiavimo skatinimas** pirmiau minėtose srityse, ir regioninės sąveikos infrastruktūros, galinčios sukurti masto ekonomiją, ypač mažose šalyse, pavyzdžiui,

kaip siūloma naujojoje ES strategijoje Afrikai¹², kūrimas. Šiam prioritetui įgyvendinti bus reikalingas glaudus bendradarbiavimas su kitais pagalbos teikėjais ir skolinimo programos.

Šios iniciatyvos turėtų būti įgyvendinamos jas glaudžiai siejant su būsima EB programa „Pažangi energija Europai“¹³, kuri yra 2007–2013 m. Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programos dalis, kadangi šios iniciatyvos suteikia galimybę skleisti ES politiką užsienyje.

¹² COM(2005) 489.

¹³ COOPENER II.

ANNEX 1

Annex 1: Important Commitments by the EU and the International Community

The European Consensus on Development

- Primary and overarching objective of EU development cooperation is the eradication of poverty in the context of sustainable development, including pursuit of the MDGs
- Help developing countries to achieve the objectives agreed at the UN conferences.
- improving policy coherence for development in order to accelerate progress towards attaining the MDGs, COM (2005)134 final.

Climate (Kyoto Protocol)

- Developed countries are committed to reducing their collective greenhouse gas emissions by about 5% below 1990 levels in the period 2008 – 2012. The EU 15 target is -8%.

Biodiversity and Natural Resources (JPoI)

- Achieve, by 2010, a significant reduction in the current rate of loss of biological diversity.
- Maintain or restore depleted fish stocks to levels that can produce the maximum sustainable yield by 2015.

Forests (EU commitment at WSSD)

- FLEGT is a political commitment to improve forest governance and eliminate illegal logging

Desertification (JPoI)

- Integrate measures to prevent and combat desertification in poverty and sustainable development strategies

Chemicals (JPoI)

- Aim, by 2020, to use and produce chemicals in ways that do not lead to significant adverse effects on human health and the environment.

Water (MDG 7, JPoI and EU commitments at WSSD)

- Develop integrated water resources management and water efficiency plans by 2005.
- Halve, by 2015, the proportion of people without access to safe drinking water and basic sanitation
- The EU Water Initiative is a political commitment by Member States and the Commission to contribute to the achievement of the MDG and WSSD targets for water and sanitation and provides a framework for dialogue with partner countries and stakeholders on sector policies and priorities.

Energy (JPoI and EU commitments at WSSD)

- Improve access to reliable and affordable energy services for sustainable development, sufficient to facilitate the achievement of the Millennium Development Goals and meet the growing need for energy services in the longer term to achieve sustainable development (JPoI Paras 9 & 20).
- The EU Energy Initiative is a long-term political commitment by Member States and the Commission to increase the focus on the role of energy in poverty alleviation and sustainable development, as well as in facilitating the achievement of the MDGs.
- The Johannesburg Renewable Energy Coalition. A coalition of 88 governments are cooperating to substantially increase the global share of renewable energy through the market on the basis of ambitious time-bound targets and regular reviews of progress.

Sustainable Development (JPoI)

- Encourage and promote the development of a 10-year framework of programmes to accelerate the shift towards sustainable consumption and production.

Governance (JPoI and the UN Millennium Summit Review)

- Adopt new measures to consolidate institutional arrangements for sustainable development at international, regional and national levels.
- Agreement to explore the possibility of a more coherent institutional framework to allow more efficient environmental governance within the UN system.

Research: the EU Framework Programmes for Research (FP6 and FP7):

- The new framework programme for 2007 - 2013 will support relevant research, and provide background for “knowledge based approach”.

ANNEX 2

A non-exhaustive list of key environment and sustainable natural resource issues, including energy, which are of concern to the EU

In the last 50 years the world's population has almost trebled and humans have changed ecosystems more extensively than in any similar time period to meet the growing demand for food, fresh water, timber, fibre and fuel. For example, between 1960 and 2000 world food production increased by about 2.5 times, water use doubled, timber production grew by 50% and hydropower capacity doubled¹⁴. In the same period atmospheric concentrations of carbon dioxide grew by 20% above pre-industrial levels. As a result of these pressures, 15 of the 24 ecosystem services examined by the Millennium Ecosystem Assessment are being degraded or used unsustainably and present an obstacle to achieving the MDGs. These services include provision of capture fisheries, wild food, wood fuel, genetic resources, natural medicines and fresh water, as well as air and water purification, erosion control and the regulation of natural hazards and pests.

Further population growth of 2 billion is predicted by 2030. Combined with the long-term economic growth rate required to pull everyone out of extreme poverty (3.6% per capita p.a. in low income countries), this means the world economy could grow fourfold by 2050¹⁵. It is essential to ensure that natural resources are used sustainably so that production and consumption patterns do not exceed the earth's capacity to supply resources or absorb the wastes and emissions generated by such growth. This will be a fundamental challenge for the world community, and especially for the emerging economies and developing countries. Efforts over the next 10 years to make patterns of development more sustainable will be crucial in affecting the long-term outcome.

The main issues are highlighted in more detail in the following paragraphs.

Climate change. During the last century the earth's average surface temperature rose by around 0.6°C and is predicted to rise by a further 1.4 to 5.8°C by 2100¹⁶, with a consequent rise in sea levels of 9 to 88 cm threatening island and coastal communities, and greater frequency and severity of extreme weather events. Predicted temperature rises will have profound consequences for water cycles, agriculture, disease and biodiversity, and the number of environmental refugees is expected to rise to 50 million by 2010 and up to 200 million by 2050 as a result¹⁷. Addressing climate change requires international cooperation aimed at achieving the existing Kyoto Protocol Commitments, but also to develop long-term cooperative action. Mitigation of greenhouse gas emissions is crucial, especially in industrialised countries and emerging economies. Substantial changes are needed in how the world produces and uses energy, as is technological change in all economic sectors. In view of the already unavoidable impact of climate change, in many developing countries cooperation will need to concentrate on adaptation and on reducing vulnerability to climate change but should also stimulate investment in clean technologies.

¹⁴ Millennium Ecosystem Assessment.

¹⁵ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (World Bank).

¹⁶ Intergovernmental Panel on Climate Change, 3rd Assessment Report.

¹⁷ Myers, N. (2005) Environmental refugees: an emergent security issue, 13th Economic Forum, Prague 23-27 May.

Biodiversity. Maintaining biodiversity at genetic, species and ecosystem levels offers many local and global benefits. Healthy and fully-functioning ecosystems provide a wide range of essential goods, such as foods, fuels, building materials and medicines. They also provide a variety of services, such as cycling nutrients, creating fertile soils, fixing carbon, purifying air and water, providing genetic material for crops and livestock, pollination, controlling floods and erosion, and checking pests, diseases and alien species. Ecosystems support primary production (agriculture, fisheries, forestry), secondary production (textiles, pharmaceuticals) and service industries (tourism, well-being, recreation). The costs of failing to protect biodiversity are immense – in terms of lost goods and services to these sectors of the economy. Further, restoring degraded ecosystems, or substituting artificially for these biodiversity goods and services where natural systems fail is frequently much more costly than looking after them in the first place. Poor people in developing countries, with little access to markets, are particularly reliant on ecosystem goods and services.

Water. One third of the world’s population live in countries that are water-stressed¹⁸ and this proportion is likely to increase to two thirds by 2025 with implications for peace and security. Over 1.1 billion people have no access to safe drinking water and 2.4 billion lack improved sanitation. Integrated water resources management is essential worldwide if human needs for consumption, agriculture and industry are to be balanced with the water needs of healthy ecosystems. Polluted ecosystems and poor water management have a detrimental effect on economic growth, health and livelihoods. Improving access to safe water and sanitation and improved water resource management are key steps to achieving many of the Millennium Development Goals (MDGs).

Forest management. Natural forests are centres of biodiversity and important stores of carbon and disturbing these ecosystems contributes to biodiversity loss and climate change. An estimated 1.6 billion poor people rely heavily on forests for their livelihoods, including food security (bushmeat, fruits and vegetables), health (medicinal plants), shelter (building materials), and energy (fuelwood and charcoal). Forests also provide environmental services such as watershed protection. Forest-based industries are an important source of employment and export revenues, and are a driver of economic growth. Rapid global deforestation and poor governance jeopardise this valuable resource endowment.

Fisheries and marine resources. Lack of effective governance often results in over-exploitation of the resource base, threatening the nutritional status of major population groups, particularly people from the poorest African and South Asian countries, for whom fish and marine products constitute an essential part of their protein intake. Coral reefs are major centres of biodiversity and important in protecting shorelines, which are often densely inhabited and the basis for considerable economic development through eco-tourism.

Desertification and land degradation lead to the loss of productive land. An estimated 900 million people across the world live in ‘drylands’, which cover about 30% of the earth’s land surface. These drylands, which have low and variable rainfall, are very fragile. Due to their low productivity, they are also often politically and economically marginalised and receive little attention from most governments. Surveys show that nearly 70% of drylands worldwide suffer varying degrees of degradation and desertification.

¹⁸ Countries using more than 10% of total supply where water shortage is likely to impede development.

Use of natural resources in growing economies. The links between growth and natural resource use change depending on the absolute level of development. In poor societies the links between poverty and natural resource degradation often lead to a vicious circle of negative growth, increasing poverty and further over-exploitation of the natural resource base. As economies develop, different patterns set in and positive economic growth brings a new set of environmental pressures. Rich economies such as the EU have an ecological footprint that extends beyond its borders. Indeed, the EU contains 7% of the world's population but consumes 16% of the products of the earth's biocapacity¹⁹. In emerging economies and even in developing countries with significant wealthier sectors of society, the environmental effects of affluence are of growing concern. Natural resources need to be managed sustainably to break the link between economic growth and environmental degradation. This needs to be done by taking into account the full life cycle of resource use, covering their supply, use phase and the final disposal of waste. New EU policies, including the Thematic Strategies on resource use, waste and Integrated Product Policy, build on this logic, aiming to ensure that the negative impacts of resource use and products are reduced without simply shifting them to other countries. These policy developments are of great interest to emerging economies.

Bio-technology promises remarkable advances in medicine, agriculture and other fields and may have the potential to decrease pressure on land use, increase sustainable yields on marginal lands and reduce the use of water and agro-chemicals in agriculture. However, genetic engineering is a very new field and there are potential adverse effects on biological diversity and risks to human health. These could be of particular concern in developing countries which house most of the wild relatives of domesticated crops but lack capacity to assess and manage risks and thus to ensure bio-safety.

Chemicals and pesticides can bring enormous benefits to man and are the products of rapidly growing and globalising industries. However, when badly managed they are also the cause of major health and other problems, especially in developing countries. Uncontrolled transport and storage of **hazardous waste** and unsound management of all wastes also bring threats to the environment and human health. The costs of unsound chemicals and toxics management are widespread and borne disproportionately by the poor; yet least developed countries are often unaware of the economic burdens posed by poor management.

Energy access. Nearly two billion people do not have access to modern energy services. Developing countries' supplies of energy are insecure and unreliable: firewood, charcoal, crop residues and animal wastes account for approximately 30% of primary energy use; electricity supplies are limited and often erratic; and net oil importers are particularly vulnerable to high global oil prices. Better access to secure, affordable and sustainable energy services is essential for achieving the MDGs, for the eradication of poverty, and to support the productivity increases and economic growth both in rural and in urban areas.

¹⁹ The European environment: State and outlook 2005. European Environment Agency - NB: figures quoted include Switzerland.

Secure and affordable energy supplies. The volatility of energy prices (notably oil and gas) brings important economic impacts to all countries and the businesses on which their economies depend, especially those countries with emerging economies. Working together to establish plans, strategies and systems for ensuring secure and sustainable energy services at affordable prices, without causing excessive damage to either the local or the global environment, is therefore an important priority for both the public and private sectors in the EU and for its neighbours and partners worldwide.

Air Pollution is closely related to the burning of fossil fuels, in particular coal, and thus there are clear links between air pollution and policies on energy and climate change. Such pollution is growing rapidly in emerging economies. Tackling air pollution brings major health benefits not only in those economies but even in poorer, biomass-dependent developing countries. Nearly 1.6 million people die each year from the effects of indoor pollution from fuelwood and other solid fuels²⁰. Air pollution travels long distances. While emissions from the EU are decreasing there is increasing evidence that the long range transport of air pollution into the EU is increasing. This is one of the reasons why the Commission is co-chairing a “Task Force on Hemispheric Transport of Air Pollution”, which looks at the technical/scientific issues surrounding hemispheric contributions to air pollution. Recently the UNEP has drawn attention to the trans-boundary effects of air pollution from the emerging economies of Asia.

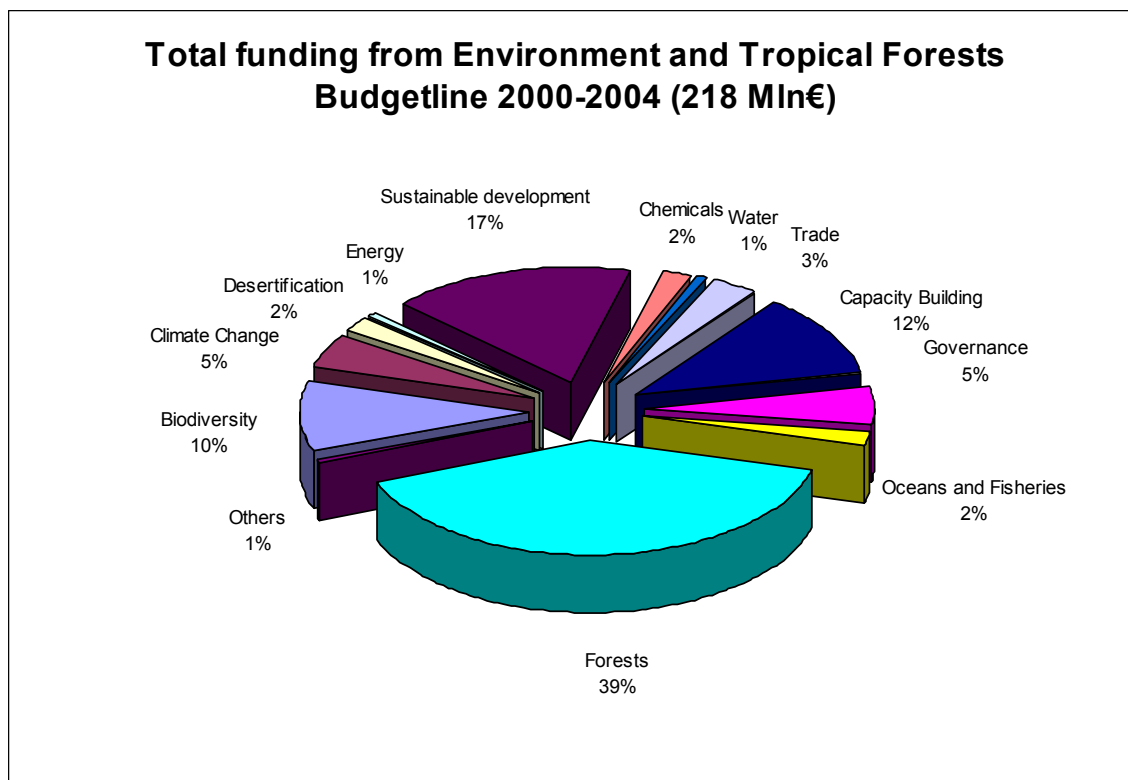
²⁰ WHO (2000) *Air pollution*, WHO Fact sheet 187.

ANNEX 3

Current Funding instruments

Regulations (EC) No 2493/2000 and (EC) No 2494/2000 on the Environment in Developing Countries and Tropical Forests and Other Forests in Developing Countries expire in 2006. These budget lines were first created in 1992 to implement pilot actions and strategic studies and merged in 2001 into budget line 21 02 05. The emphasis is on work in developing countries that fosters sustainable forest management and environmental protection and allocations are made both through calls for proposals aimed at NGOs, among others, and by way of targeted projects undertaken by IGOs in support of EC policy objectives.

Table: funding by different sectors (budget line 21-02-05, 218 M € between 2000-2004)

Note: for sectors such as energy, this graph does not reflect the overall share of granted support. In fact, support to energy projects has also been given in the frame of other headings like under “forest”, “sustainable development” and others.

The Life-Third countries part of Regulation (EC) No 1682/2004 expires at the end of 2006. It is active in non-EU countries around the Mediterranean and Baltic seas and helps to establish the capacities and administrative structures needed in the environmental sector and in the development of environmental policy and action programmes. Priority is given to projects that promote cooperation at trans-frontier, trans-national or regional level. The Commission's International Environment budget line 07 02 01 commits between €6 and 8 million a year, of which an increasing share (currently about €2 million) is needed for regular contributions for the core costs of MEAs. The legal basis for regular contributions is provided by the decisions on EC ratification while the rest of the line is based on the Annual Work Programme of DG Environment. The line supports global and European regional MEAs and other international environmental processes. For example, using the budget line and other resources, the EC pays for preparatory analytical work required for negotiations, helps developing countries to participate in environmental meetings, and holds dialogues with key partners on major issues.

Budget Lines 06.04.02 and 06.01.04.09 "COOPENER" funds initiatives that promote renewable energy sources and energy efficiency in developing countries, and address sustainable energy services for poverty alleviation in the context of the EUEI. €5 million p.a. was committed on these budget lines in 2003-05.

List of Acronyms

DCECI	Development Cooperation and Economic Cooperation Instrument
DPS	Development Policy Statement adopted by the Council, European Parliament and the Commission on 22 November 2005
6th EAP	Sixth Environmental Action Programme, Decision 1600/2002/EC, OJ L242/1 of 10/09/2002
EC	European Community
ENPI	European Neighbourhood Policy Instrument
EUEI	European Union Energy Initiative
EUWI	European Union Water Initiative
EU	European Union
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade
GEF	Global Environment Facility
FP6	Framework Programme for Research no 6
IEA	International Energy Agency
IEE	Intelligent Energy - Europe
IFI	International Financial Institution
IISD	International Institute for Sustainable Development
IUCN	World Conservation Union
IPA	Pre-Accession Instrument
IPCC	Inter-governmental Panel on Climate Change
JPoI	Johannesburg Plan of Implementation adopted at WSSD
JREC	Johannesburg Renewable Energy Coalition
MEA	Multilateral Environmental Agreement
MDG	Millennium Development Goals
PEP	Poverty-Environment Partnership
PRSP	Poverty Reduction Strategy Paper
NGO	Non-Governmental Organisation
SAICM	Strategic Approach to International Chemicals Management
UNCBD	United Nations Convention on Biological Diversity
UNCCD	United Nations Convention on Combating Desertification
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNDP	United Nations Development Program
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFF	United Nations Forum on Forests
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
WRI	World Resources Institute
WWF	World Wide Fund for Nature
WSSD	World Summit for Sustainable Development
ACP-EU	Africa – Caribbean – Pacific - European Union
EDF	European Development Fund
AMCOW	African Ministerial Conference on Water
FEMA	African Ministers for Water and for Energy
AFLEG	African Forest Law Enforcement and Governance